

DOI: <https://doi.org/10.15407/np.62.053>

УДК 027.021(477)

Тетяна Дмитрук,
ORCID 0000-0002-3300-0635,
аспірантка кафедри інформаційних технологій,
Київський національний університет культури і мистецтв,
вул. Євгена Коновальця, 36, Київ, 01133, Україна
e-mail: tat.dmytruk@gmail.com

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ОРГАНІЗАЦІЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми. Одним із важливих завдань інформаційної політики сучасної держави є осмислення процесів, пов'язаних із ефективною діяльністю бібліотек загалом та якісним обслуговуванням бібліотечної мережі країни зокрема. Питання законодавчого регулювання бібліотечної галузі в умовах європейського вектора розвитку України особливо актуалізується сьогодні. **Мета статті** – проаналізувати основні положення проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу». **Методи дослідження.** Досягненню поставленої мети сприяло застосування методологічного інструментарію, що включав комплекс загально-наукових підходів (зокрема системного, соціокомунікативного і соціокультурного) та теоретичних методів (абстрагування і узагальнення, аналізу і синтезу). **Наукова новизна** дослідження полягає у доведенні твердження, що вкрай важливою є потреба в упорядкуванні бібліотечної системи країни, визначення на законодавчому рівні єдиної бібліотеки України, яка буде виконувати функції Національної. Без вирішення цього ключового питання прийняття будь-яких законодавчих ініціатив будуть лише превентивними. У статті проаналізовано проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» та стан досліджуваної проблеми у працях вітчизняних науковців. **Висновки.** Запропонований Проект так і не врегулює ключові питання подальшого функціонування і розвитку бібліотечної галузі України. Досі вітчизняні бібліотеки функціонують за пострадянською системою організації бібліотечної справи, що викликає незгодженість зі сучасними викликами часу. Українським бібліотекам потрібен новий закон про бібліотеки і бібліотечну справу, адже чинний датований 1995 р. і не враховує зміни, які відбулися і відбуваються в країні і світі. Сьогодні вкрай важливо визначити на законодав-

чому рівні гідне місце бібліотек та ключові принципи, за якими вони мають працювати й розвиватися у вільній і незалежній державі.

Ключові слова: законодавство, Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», Міністерство культури та інформаційної політики України, Національна бібліотека України, публічні бібліотеки.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Одним із важливих завдань інформаційної політики сучасної держави є осмислення процесів, пов'язаних із ефективною діяльністю бібліотек загалом та якісним обслуговуванням бібліотечної мережі країни зокрема. Ст. 6 Закону України «Про культуру» (далі Закон) регламентує, що громадянам гарантується право на доступ до культурних цінностей [12]. Згідно з Законом бібліотеки відносяться до базової мережі закладів культури та здійснюють бібліотечно-інформаційну діяльність. Інформація, яку зберігають і надають суспільству бібліотеки – основа розвитку освіти, науки, культури.

Актуальність дослідження. У сучасних умовах, задля успішної діяльності бібліотеки, особливого значення набуває спроможність держави створювати дієву нормативно-правову базу. Питання законодавчого регулювання бібліотечної галузі в умовах державотворення залишається досі актуальним та є надзвичайно важливим на нинішньому етапі формування української державності. Від вирішення цього питання залежить подальше успішне функціонування бібліотек країни. Актуальність дослідження зумовлена динамікою нормативно-правового поля бібліотечно-інформаційної сфери та необхідністю орієнтування у законодавчих аспектах та нормах щодо організації бібліотечної галузі в Україні.

Аналіз останніх досліджень. Задля цілісного дослідження проблеми законодавчого регулювання бібліотечної галузі проаналізуємо основні положення запропонованого проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» (далі Проект), що дасть можливість з'ясувати реальний стан, особливості в історичному контексті та тенденції сучасної державної політики у бібліотечній справі.

Різними теоретичним аспектам проблеми нормативно-правового забезпечення діяльності вітчизняних бібліотек присвятили свої праці українські дослідники, зокрема Т. Вилегжаніна (правові аспекти забезпечення діяльності публічних бібліотек); Н. Горбенко (нормативно-правове забезпечення організації видавничої діяльності бібліотек

України, зокрема, законодавчі основи, проблеми використання стандартів та питання авторського права); І. Давидова (управління системними трансформаціями бібліотек через призму наукової організації управління); А. Лямець (законодавчі засади забезпечення бібліотек обов'язковим примірником); Г. Солоіденко (роль громадських і самоврядних органів в управлінні бібліотечною діяльністю).

О. Клименко розглянула основні аспекти розвитку нормативно-методичної бази діяльності наукових бібліотек в Україні та за кордоном [6]. У дослідженні О. Клименко і О. Сокур розкрито історію нормативно-правового забезпечення бібліотек Національної академії наук України від становлення бібліотечної мережі до її функціонування як потужного наукового інформаційного ресурсу. Зроблено висновок, що удосконалення нормативно-правової бази сприяє підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної бібліотечної справи, піднесенню престижу країни у світі [7].

У дослідженні Л. Прокопенко і О. Сірої проаналізовано нормативно-правові аспекти законодавчого регулювання у галузі культури, зокрема бібліотечної діяльності, стан чинної нормативно-правової бази бібліотечної галузі [14].

В. Зуб і М. Дем'яненко розкрили основні напрями приведення законодавчої бази у відповідність до сучасних потреб розвитку бібліотечної справи та інформаційно-бібліотечного обслуговування. Науковці обґрунтували доцільність систематичного удосконалення нормативно-правової бази бібліотечної діяльності із залученням до цього процесу правотворців та провідних фахівців галузі [5].

У дисертаційному дослідженні О. Сокур висвітлено питання науково-організаційного, зокрема нормативно-правового забезпечення вітчизняних бібліотек у формуванні вітчизняного наукового інформаційного простору у контексті їхньої взаємодії [16].

Мета статті – проаналізувати основні положення проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу».

Методи дослідження. Досягненню поставленої мети сприяло застосування методологічного інструментарію, що містив комплекс загальнонаукових підходів (зокрема системного, соціокомунікативного і соціокультурного) та теоретичних методів (абстрагування і узагальнення, аналізу і синтезу).

Виклад основного матеріалу дослідження. Увесь законодавчий інструментарій культурної політики України, зокрема бібліотечної справи, базується на основі головного закону держави – Конституції України [8]. У документі регламентовано, що саме держава сприяє консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості, традицій і культури (ст. 11), культурна спадщина охороняється законом (ст. 54), а суспільне життя ґрунтується на засадах політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності (ст. 15).

За 30 років Незалежності стосовно бібліотек та бібліотечної справи прийнято такі нормативно-правові акти: *закони України* «Про інформацію» (1992), «Про бібліотеки і бібліотечну справу» (1995), «Про обов'язковий примірник документів» (1999), «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» (2007), «Про культуру» (2010), «Про доступ до публічної інформації» (2011), «Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки» (2018); *указ Президента України* «Про невідкладні заходи щодо розвитку бібліотек України» (2000); *постанова Кабінету Міністрів України* «Про затвердження Державної національно-культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека XXI»» (2011); *розпорядження Кабінету Міністрів України* «Стратегія розвитку бібліотечної справи на період до 2025 р. «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України» (2016) тощо.

Вітчизняну нормативно-правову базу стосовно бібліотечної галузі умовно можна поділити на чотири категорії:

- Основи законодавства України про культуру;
- Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» як базовий галузевий;
- нормативно-правові акти, які регулюють окремі ділянки бібліотечної галузі;
- регіональні програми розвитку бібліотек і бібліотечної справи.

Основоположні питання розвитку бібліотечної справи регулюються Законом України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» (1995), який визначає статус бібліотек, правові та організаційні засади їхньої діяльності. Законом гарантовано право громадян на вільний доступ до інформації, знань, залучення до цінностей національної та світової культури, науки та освіти, що зберігають бібліотечні фонди країни. З 1995 р. було

прийнято два Закони України «Про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» у 2000 та 2009 рр., які стосувалися в основному уточнення термінів та визначень.

Нині бібліотечна спільнота обговорює проєкт нового Закону (далі – Проєкт), який має на меті забезпечити правове регулювання відносин у суспільстві, спрямованих на підтримку бібліотек як місць, що формують простір для культурного, освітнього та наукового розвитку людини та є важливим складником популяризації читання. Головний розробник Проєкту – Офіс Президента України.

Міністерство культури та інформаційної політики України ініціювало громадське обговорення проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», який було розроблено у зв'язку з необхідністю впорядкування на законодавчому рівні бібліотечної сфери, приведення законодавства у відповідність до міжнародних стандартів та забезпечення суспільства якісними бібліотечними послугами. З метою залучення якнайширшого кола зацікавлених осіб громадське обговорення проводилося у форматі електронних консультацій. За підтримки Українського інституту книги у форматі відеоконференції також відбулася презентація проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу». У результаті плідної роботи було зібрано 552 пропозиції та зауваження від усіх зацікавлених сторін, які були передані головному розробнику [4].

Проаналізувавши загальні положення, зосередимо нашу увагу на докладнішій характеристиці їх змістового наповнення. Отже, згідно зі ст. 1 Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» (редакція Закону № 1388-VI від 21.05.2009 р.) «*бібліотека* – це інформаційний, культурний, освітній заклад (установа, організація) або структурний підрозділ, що має упорядкований фонд документів, доступ до інших джерел інформації та головним завданням якого є забезпечення інформаційних, науково-дослідних, освітніх, культурних та інших потреб користувачів». *Бібліотечна система України* визначена як «розгалужена мережа бібліотек різних видів, пов'язаних взаємодією і взаємовикористанням бібліотечних ресурсів». «*Централізована бібліотечна система* – об'єднання бібліотек в єдине структурно-цільове утворення, куди входить центральна бібліотека» [11].

Насамперед відзначимо, що у запропонованому документі значно розширено ст. 1 Визначення термінів – з 12 до 24. До термінологічної бази додано серед інших і визначення «публічна бібліотека», «спеціалізована бібліотека», «спеціальна бібліотека», натомість прибрано «централізована бібліотечна система». У запропонованому документі усунуто поділ бібліотек за змістом бібліотечних фондів (універсальні, галузеві, міжгалузеві), натомість визначення «публічна», «спеціальна» й «спеціалізована» ґрунтується на категоріях обслуговування користувачів, а не на змістовому наповненні фонду. Запропоноване визначення «спеціалізована бібліотека – публічна бібліотека, що призначена для обслуговування певної категорії користувачів (діти, юнацтво, особи з вадами зору тощо)» не враховує, до прикладу, бібліотеки патентів, які не є публічними, але за фондом – спеціалізовані, дитячі – не є публічними, адже мають спеціалізований фонд дитячої літератури і розраховані саме на цю категорію користувачів. Отже, спеціалізовані бібліотеки не є «у тому числі» публічними.

Визначення «спеціальна бібліотека» подано як «бібліотека, яка задовольняє професійні (наукові, виробничі, навчальні) інформаційні потреби певної категорії користувачів» також викликає суперечки, адже спеціальна бібліотека – це бібліотека, яка має, перш за все, фонд із певної галузі знань.

Необхідно наголосити, що у Проекті взагалі не відображено мережі бібліотек закладів середньої та вищої освіти, натомість згадано бібліотеки військових частин, які відсутні у чинному Законі України «Про бібліотеки і бібліотечну справу».

Ст. 4 чинного Закону декларує, що основою державної політики у галузі бібліотечної справи є реалізація прав громадян на бібліотечне обслуговування, забезпечення загальної доступності до інформації та культурних цінностей. Зі свого боку Держава зобов'язується, зокрема, всебічно підтримувати бібліотечну справу та її розвиток, надаючи гарантоване фінансування бібліотекам, зокрема для створення інформаційних мереж і телекомунікаційних систем задля забезпечення швидкого інформаційного обміну; заохочує інтеграцію вітчизняних бібліотек зі світовим інформаційним простором через взаємовикористання бібліотечних ресурсів; координує та регулює бібліотечну діяльність; розвиває вітчизняний напрям із формування дієвої системи електронного книгокористування та обігу електронних книг через

бібліотеки тощо. Треба зазначити, що положення щодо гарантій від держави фінансування бібліотечної галузі у Проекті нового Закону відсутнє.

Відзначимо, що, на нашу думку, запропонований Проект так і не врегулює стрижневе питання розвитку бібліотечної справи в Україні. Адже сьогодні ми маємо парадоксальну ситуацію, коли в країні функціонують вісім національних бібліотек: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (Національна академія наук України), Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого (Міністерство культури та інформаційної політики України), Національна наукова медична бібліотека України (Національна академія медичних наук), Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника (Національна академія наук України), Національна історична бібліотека України (Міністерство культури та інформаційної політики України), Національна бібліотека України для дітей (Міністерство культури та інформаційної політики України), Одеська національна наукова бібліотека (Міністерство культури та інформаційної політики України), Національна наукова сільськогосподарська бібліотека України (Національна академія аграрних наук України).

Серед пропозицій, які були зібрані у результаті громадських обговорень, була ініціатива щодо створення в структурі Міністерства культури та інформаційної політики дорадчого громадського органу – Ради директорів національних бібліотек України та рекомендація про створення відділу (сектору) Реінтеграції та розвитку бібліотек України [4]. На нашу думку, розпочинати потрібно з упорядкування бібліотечної системи в Україні, з визначення головної (згідно з міжнародною термінологією – National library – Національна бібліотека) бібліотеки країни.

Згідно з «Положенням о библиотечном деле в СССР» (1984) (далі – Положення) головною бібліотекою СРСР, загальнодержавним універсальним книгосховищем, координаційним центром науково-методичної та науково-дослідної роботи у галузі бібліотекознавства, бібліографознавства й книгознавства, головним науково-методичним центром для всіх бібліотек країни, незалежно від підпорядкованості, центром рекомендаційної бібліографії та міжбібліотечного абонементу була Державна бібліотека СРСР імені Леніна (Москва, Російська Федерація) [10].

Зі здобуттям Україною незалежності у 1991 р., а по суті її відновлення від 1918 р. [18], в країні так і не було створено Національної бібліотеки або відновлено Закон української влади «Про утворення Фонду Національної бібліотеки Української держави», підписаний Павлом Скоропадським 2 серпня 1918 р. [9].

Уже 30 років поспіль в Україні продовжує існувати пострадянська система організації бібліотечної справи. Згідно зі ст. 10 того ж Положення мережа бібліотек СРСР поділялася на:

- бібліотеки Міністерства культури СРСР;
- бібліотеки Академії наук СРСР та академій наук союзних республік;
- бібліотеки систем Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти СРСР, Міністерства освіти СРСР, Державного комітета СРСР з професійно-технічної освіти, Міністерства охорони здоров'я СРСР, Міністерства сільського господарства СРСР, інших міністерств, Державних комітетів, відомств, а також бібліотеки державних підприємств, установ, організацій;
- бібліотеки професійних союзів, колгоспів, інших кооперативних та громадських організацій [10].

Згідно з Положенням, залежно від читацьких категорій, складу фондів та напрямів діяльності, бібліотеки розділялися на універсальні та спеціальні. Задля найповнішого задоволення потреб читачів утворювалися масові бібліотеки, серед них – дитячі, юнацькі, наукові, науково-технічні, технічні, бібліотеки для сліпих та бібліотеки інших видів.

У поданому Проекті вітчизняні бібліотеки за формою власності та значенням поділяються на національні та державні (засновані центральними органами виконавчої влади, Національною академією наук України та галузевими академіями наук); комунальні (засновані органами місцевого самоврядування); бібліотеки-структурні підрозділи підприємств, установ, організацій усіх форм власності, органів державної влади, місцевого самоврядування, військових частин; бібліотеки громадських об'єднань; приватні бібліотеки; бібліотеки, засновані міжнародними організаціями.

У державі поряд із величезною кількістю національних бібліотек продовжує існувати ще і Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова», яка за своїм функціональним призначенням створює поточну національну бібліографію. Згідно з Зако-

ном України «Про обов'язковий примірник документів» [13] всі вони отримують обов'язковий примірник усіх видань, які виходять друком у країні та здійснюють бібліографічну роботу на загальнодержавному рівні. Тобто створення національної бібліографії у розвинутих країнах світу – це відповідальність Національної бібліотеки, оскільки лише вона отримує обов'язковий примірник всіх творів друку, які виходять на території держави.

Сьогодні, щоб відповідати сучасним суспільним викликам, українські бібліотеки мають кардинально переорієнтувати свою діяльність із думкою про наступні покоління, зайняти активнішу позицію та запропонувати громадянам нові сервіси і послуги для розвитку і навчання громадян упродовж життя [16]. Серед очікувань від сучасної бібліотеки виокремимо такі: створення інклюзивного комфортного відкритого простору, де не перевіряють документи на вході, а у режимі читання відкритий доступ до всіх бібліотечних фондів, надзвичайно швидко адаптуються під нові потреби користувачів, клієнтоорієнтовані та ініціативні.

Висновки. Отже, вкрай важливою є потреба в упорядкуванні бібліотечної системи країни, визначення на законодавчому рівні єдиної бібліотеки України, яка буде виконувати функції Національної. Без вирішення цього ключового питання прийняття будь-яких законодавчих ініціатив будуть лише превентивними. Запропонований Проект так і не врегулює ключові питання подальшого функціонування і розвитку бібліотечної галузі України. Досі вітчизняні бібліотеки функціонують за пострадянською системою організації бібліотечної справи, що викликає незгодженість із викликами часу. Українським бібліотекам потрібен новий закон про бібліотеки і бібліотечну справу, адже чинний датований 1995 р. і не враховує зміни в країні і світі. Сьогодні вкрай важливо визначити на законодавчому рівні гідне місце бібліотек та ключові принципи, за якими вони мають працювати й розвиватися у вільній і незалежній державі.

Список використаних джерел

1. Вилегжаніна Т. І. *Публічні бібліотеки України на злам століть* : вибр. ст. / Добір матеріалів та упоряд. : С. Басенко, З. Савіна ; відп. ред. З. Савіна. Нац. парлам. б-ка України. Київ, 2015. 272 с.

2. Горбенко Н. А. Нормативно-правове забезпечення організації видавничої діяльності бібліотек України. *Таврійський вісник освіти*. 2016. № 3 (55). С. 183–192. URL: file:///C:/Users/user/Downloads/Тво_2016_3_32.pdf.

3. Давидова І. О. Управління системними трансформаціями бібліотек: до питання наукової організації управління. *Вісник Харк. держ. акад. культури*. 2014. Вип. 45. С. 78–84.

4. Звіт про результати проведення електронних консультацій з громадськістю щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу». URL: <https://mkip.gov.ua/files/pdf/%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%B5%D0%BB.%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97.pdf>.

5. Зуб В. М., Дем'яненко М. М. Нормативно-правове забезпечення бібліотечної діяльності: необхідність удосконалення. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2015. № 1. С. 27–35. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2015_1_6.

6. Клименко О. З. Аспектуалізація нормативно-правової бази діяльності наукових бібліотек у проблемному полі вітчизняної фахової періодики. *Бібліотеки, архіви, музеї як центри освіти та саморозвитку особистості : XXI всеукраїнська наук.-практ. конф. «Королівські читання 2018»*. URL: <https://ru.calameo.com/read/0053371047b6533fa53fd>.

7. Клименко О. З., Сокур О. Л. Нормативно-правова база взаємодії бібліотек Національної академії наук України. Історія формування. *Бібліотечний вісник*. 2019. № 4. С. 12–18.

8. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

9. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. *Вікіпедія. Вільна енциклопедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0_%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_%D1%96%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%96_%D0%92._%D0%86._%D0%92%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE.

10. Об утверждении Положения о библиотечном деле в СССР : Указ Президиума Верховного Совета СССР от 13.03.1984 № 10926-X. URL: http://www.libussr.ru/doc_ussr/usr_11977.htm.

11. Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 27.01.1995 № 32/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

12. Про культуру : Закон України № 2778-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 24. Ст. 168. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>.

13. *Про обов'язковий примірник документів* : Закон України від 09.04.1999 № 595-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-14#Text>.

14. Прокопенко Л. І. Законодавче регулювання у сфері діяльності бібліотек: нормативно-правові аспекти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2015. Вип. 32(1). С. 67–71. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_32\(1\)_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_32(1)_17).

15. Солоіденко Г. Роль громадських і самоврядних органів в управлінні бібліотечною діяльністю. *Наук. праці Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. Київ, 2011. Вип. 29. С. 21–32.

16. Сухенко Т. 5 принципів, за якими потрібно змінювати бібліотеки в Україні. *Українська правда. Життя* : веб-сайт. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2020/02/12/239876/>.

17. Сокур О. Л. Взаємодія бібліотек наукових установ Національної академії наук України у формуванні вітчизняного наукового інформаційного простору: науково-організаційне забезпечення : дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.03. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2019. 297 с. URL: http://www.nbuv.gov.ua/sites/default/files/disser/dis_23.pdf.

18. Українська Народна Республіка. *Вікіпедія. Вільна енциклопедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%9D%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0_%D0%A0%D0%B5%D1%81%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B0.

References

1. Vylehzhana, T. I. (2015). *Publichni biblioteki Ukrainy na zlami stolit : vybr. st.* [Public libraries of Ukraine at the turn of the century: selected Art]. (Basenko, S., & Savina Z. (Cops.)). (Savina, Z. (Ed.)). Kyiv, Ukraine. [In Ukrainian].

2. Horbenko, N. A. (2016). Normatyvno-pravove zabezpechennia orhanizatsii vydavnychoi diialnosti bibliotek Ukrayiny. [Normative and legal support of the organization of publishing activity of libraries of Ukraine]. *Tavriyiski Visnyk Osvity*, 3 (55), 183-192. Retrieved from file:///C:/Users/user/Downloads/Tvo_2016_3_32.pdf. [In Ukrainian].

3. Davydova, I. O. (2014). Upravlinnia systemnymy transformatsiamy bibliotek: do pytannia naukovoï orhanizatsii upravlinnia. [Management of system transformations of libraries: to a question of the scientific organization of management]. *Visnyk Kharkivskoyi Derzhavnoi Akademii Kultury*, 45, 78-84. [In Ukrainian].

4. Zvit pro rezultaty provedennia elektronnykh konsultatsii z hromadskistiu shchodo proiektu Zakonu Ukrainy "Pro vnesennya zmin do Zakonu Ukrayiny "Pro biblioteku i biblioteknu spravu" [Report on the results of electronic public consultations on the draft Law of Ukraine "On Amendments to the Law of Ukraine" On Libraries and Library Affairs"]. Retrieved from <https://mkip.gov.ua/files/pdf/%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%B5%D0%BB.%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97.pdf>. [In Ukrainian].

5. Zub, V. M., & Demianenko, M. M. (2015). Normatyvno-pravove zabezpechennia biblioteknoi diyalnosti: neobkhidnist udoskonalennia [Normative and legal support of library activity: the need for improvement]. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 1, 27-35. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2015_1_6. [In Ukrainian].

6. Klymenko, O. Z. (2018). Aspektualizatsiia normatyvno-pravovoi bazy diialnosti naukovykh bibliotek u problemnomu poli vitchyznyanoi fakhovoi periodyky. [Aspectualization of normative-legal base of activity of scientific libraries in a problem field of domestic professional periodicals]. *Biblioteky, arkhivy, muzei yak tsentry osvity ta samorozvytku osobystosti "Korolenkivski chytannia 2018"* [Libraries, archives, museums as centers of education and self-development of the individual]. Proceedings of the XXI All-Ukrainian International Scientific Conference „Korolenkivski readings 2018". Retrieved from <https://ru.calameo.com/read/0053371047b6533fa53fd>. [In Ukrainian].

7. Klymenko, O. Z., & Sokur, O. L. (2019). Normatyvno-pravova baza vzaiemodii bibliotek Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy. Istoriiia formuvannia. [Regulatory framework of interaction of libraries of the National Academy of Sciences of Ukraine. History of formation]. *Biblioteknyi Visnyk*, 4, 12-18. [In Ukrainian].

8. Konstytutsiia Ukrainy, pryiniata na piatii sesii Verkhovnoi Rady Ukrainy 28.06.1996 [Constitution of Ukraine, adopted at the fifth session of the Verkhovna Rada of Ukraine 28.06.1996]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>. [In Ukrainian].

9. Natsionalna biblioteka Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho. [Vernadsky National Library of Ukraine]. *Wikipedia. Free encyclopedia*. Retrieved from https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0_%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_%D1%96%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%96_%D0%92._%D0%86._%D0%92%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE. [In Ukrainian].

10. *Ob utverzhenii Polozheniia o biblioteknom dele v SSSR: Ukaz Prezidiuma Verkhovnogo Soveta SSSR ot 13.03.1984 N 10926-X* [On the approval of the

Regulations on librarianship in the USSR: Decree of the Presidium of the Supreme Soviet of the USSR dated 03.13.1984 no. 10926-X]. Retrieved from http://www.libussr.ru/doc_ussr/usr_11977.htm. [In Russian].

11. *Pro biblioteky i biblioteknu spravu: Zakon Ukrayiny vid 27.01.1995 no. 32/95-VR* [On libraries and library affairs: Law of Ukraine of January 27, 1995 no. 32/95-VR]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80#Text>. [In Ukrainian].

12. *Pro kulturu : Zakon Ukrainy N 2778-VI* [On culture: Law of Ukraine no. 2778-VI]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 24, 168. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>. [In Ukrainian].

13. *Pro oboviazkovyi prymirnyk dokumentiv: Zakon Ukrainy vid 09.04.1999 no. 595-XIV* [On the obligatory copy of documents: Law of Ukraine of April 9, 1999 no. 595-XIV]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-14#Text>. [In Ukrainian].

14. Prokopenko, L. I. (2015). *Zakonodavche rehuliuвання u sferi diialnosti bibliotek: normatyvno-pravovi aspekty. Uzhhorod National University Herald. Series: Law, 32(1), 67-71*. Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_32\(1\)_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_32(1)_17). [In Ukrainian].

15. Soloidenko, H. (2011). *Rol hromadskykh i samovriadnykh orhaniv v upravlinni biblioteknoi diialnistiu*. [The role of public and self-governing bodies in the management of library activities]. *Naukovi Pratsi Natsionalnoi Biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho*, 29, 21-32. [In Ukrainian].

16. Sukhenko, T. 5 pryntsyypiv, za yakymy potribno zminiuvaty biblioteky v Ukraini. [5 principles according to which it is necessary to change libraries in Ukraine]. *Ukrainska Pravda Zhyttia*: [website]. Retrieved from <https://lifepravda.com.ua/columns/2020/02/12/239876/> [In Ukrainian].

17. Sokur, O. L. (2019). *Vzaiemodiiia bibliotek naukovykh ustanov Natsionalnoi akademii nauk Ukrayiny u formuvanni vitchyznyanoho naukovoho informatsiinoho prostoru: naukovo-orhanizatsiine zabezpechennia*. [Interaction of libraries of scientific institutions of the National Academy of Sciences of Ukraine in the formation of domestic scientific information space: scientific and organizational support]. (PhD dissertation). Vernadsky National Library of Ukraine, Kyiv, Ukraine. Retrieved from http://www.nbuv.gov.ua/sites/default/files/disser/dis_23.pdf. [In Ukrainian].

18. *Ukrainska Narodna Respublika*. [Ukrainian People's Republic]. *Wikipedia. Free encyclopedia*. Retrieved from https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%9D%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0_%D0%A0%D0%B5%D1%81%D0%BF%D1%83%D0%B1-%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B0. [In Ukrainian].

Tetiana Dmytruk,

ORCID 0000-0002-3300-0635,

PhD student,

Department of Information Technology,

Kyiv National University of Culture and Arts,

Yevhen Konovalets Street, 36, Kyiv, 01601, Ukraine

e-mail: tat.dmytruk@gmail.com

LEGAL AND REGULATORY FRAMEWORKS OF LIBRARY BRANCH ORGANIZATIONS IN UKRAINE

Formulation of the problem. One of the important tasks of the information policy of the modern state is to comprehend the processes associated with the effective operation of libraries in general and quality service of the library network of the country in particular. The issue of legislative regulation of the library industry in the European vector of development of Ukraine is especially relevant today. **The purpose of the article** is to analyze the main provisions of the draft Law of Ukraine "On Amendments" to the Law of Ukraine "On Libraries and Library Affairs". **Research methods.** Achieving this goal was facilitated by the use of methodological tools, which included a set of general scientific approaches (including systemic, socio-communicative and socio-cultural) and theoretical methods (abstraction and generalization, analysis and synthesis). **The scientific novelty** of the study is to prove the statement that the need to the library system of the country is very important, to determine at the legislative level a single library of Ukraine, which will perform the functions of the National. Without addressing this key issue, the adoption of any legislative initiatives will only be preventive. The article analyzes the draft Law of Ukraine "On Amendments to the Law of Ukraine" On Libraries and Library Affairs" and the state of the problem in the works of domestic scientists. **Conclusions.** The proposed Project does not address the key issues of further functioning and development of the library industry of Ukraine. Until now, domestic libraries operate according to the post-Soviet system of library organization, which causes inconsistencies with modern challenges of the time. Ukrainian libraries need a new law on libraries and librarianship, as the current one dates back to 1995 and does not take into account the changes that have taken place and are taking place in the country and the world. Today, it is extremely important to define at the legislative level the worthy place of libraries and the key principles according to which they should work and develop in a free and independent state.

Keywords: legislation, Law of Ukraine "On Libraries and Library Affairs", Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine, National Library of Ukraine, public libraries.

Стаття надійшла до редакції 1.03.2021 р.